

MKUTANO MKUU WA RMOs & DMOs- 2018

**MADA: MCHANGO WA NGO/CSOS KATIKA KUBORESHA
HALI YA UTOAJI WA HUDUMA ZA AFYA NA
CHANGAMOTO ZA URATIBU**

**Imewasiliswa na Dr James C Kiologwe
RMO Dodoma**

**16 Agosti, 2018
Dodoma**

Mpangilio wa Mada

- Utangulizi
- Usajili na Compliance –sera ya NGO 2001, Sheria ya NGO mwaka 2002 rev 2005
- Mfumo wa Uratibu na Mashirikiano na NGO/CSO
- Mafanikio na Changamoto
- Mifano ya mizuri (Best practices)
- Mapendekezo

Hadithi ya Tembo na Vipofu

Utangulizi

- NGOs na CSO zina mchango Mkubwa sana katika kuimarisha Sekta ya Afya Tanzania .
- Uhuru wa Tanzania ulitokana na CSOs –TANU &TFL ,mwaka 1964 zilipigwa marufuku,na mwaka 1976 shughuli za vyama vya ushrika zilisimamishwa.
- Mdonoko wa uchumi ulilazimisha shughuli za NGO/FBOs kurudishwa (Structural adjustment programe 1980s to 1990s
- NGO zikaongezeka kutoka 17 mwaka 1978 hadi 813 mwaka 1994 mwaka 2015 kulikuwa na NGO 6,893

Utangulizi

- Sera ya NGO Mwaka 2001, sheria ya NGO mwaka 2002 mapitio yake 2005
- Usajili wa –NGO zote ni lazima zisajiliwe na msajili
- ✓ Usajili –Wilayani NGO za Wilaya, Mkoani NGO za Mkoa-Idara ya Maendeleo ya Jamii (msajili msaidizi)
- ✓ NGO za kimataifa –zinatakiwa kuomba cheti cha “compliance’

Mfumo wa uratibu na mahusiano

Ngazi ya Taifa – Msajili wa NGO na baraza la NGO .sera & sheria
DCF -uratibu katika ngazi zote uongozwe na serikali, majukwaa
ya majadiliano (dialogue forums) na matumizi ya mifumo ya
serikali pamoja na ufuatiliaji wa pamoja.

Ngazi ya Halmashauri

Msajili msaidizi – idara ya maendeleo ya jamii.

Atasaidia usajili, utendaji wa NGO na CSO na kuripoti katika
vikao vya Halmshauri.

Idara Afya – uandaaaji , utekelezaji na utoaji taarifa za CCHP

Vikao vya uratibu – PPP forums, vikao vya maandalizi ya
CCHP, vikao vya robo mwaka vya LGA

Mafanikio –Sera

- NGO zimesaidia katika kufanya mabadiliko mbalimbali ya kiseru –kutoa ushahidi wa kufanya mabadiliko na ushawishi wa viongozi.
- Wamehamasisha ushiriki na uwajibikaji wa viongozi katika maswala mbalimbali ya afya-
- Ubunifu wa kiutendaji (Inovative practices)

Mafanikio –Fedha

- Zimesaidia kuongeza upatikanaji wa fedha katika kutatua changamoto mbalimbali za afya.
- Inakadiriwa kuwa ni 10% tu ya misaada kutoka nje huingizwa kwenye bajeti ya serikali .90% ya misaada huenda katika miradi inayoendeshwa na NGO na miradi misonge.
- 58% ya vyanzo vya fedha vya NGO ni kutoka wahisani wa nje ,16% CSR

Mafanikio-Raslimali watu

- NGO za afya zinaongoza kwa kuajiri watumishi wengi (watu 982/5,317 taarifa msajili 2015).
- Ziliweza kupeleka na kuwavutia wafanyakazi kuishi mikoa ya Pembezoni (Mfano –BMAF)
- Kujenga uwezo wa watoa huduma-Ndizo zinazoendesha mafunzo ya kujiendeleza watumishi wa afya (CPD) kwani taasisi nyingi hazitengi fedha za kuendeleza watumishi.

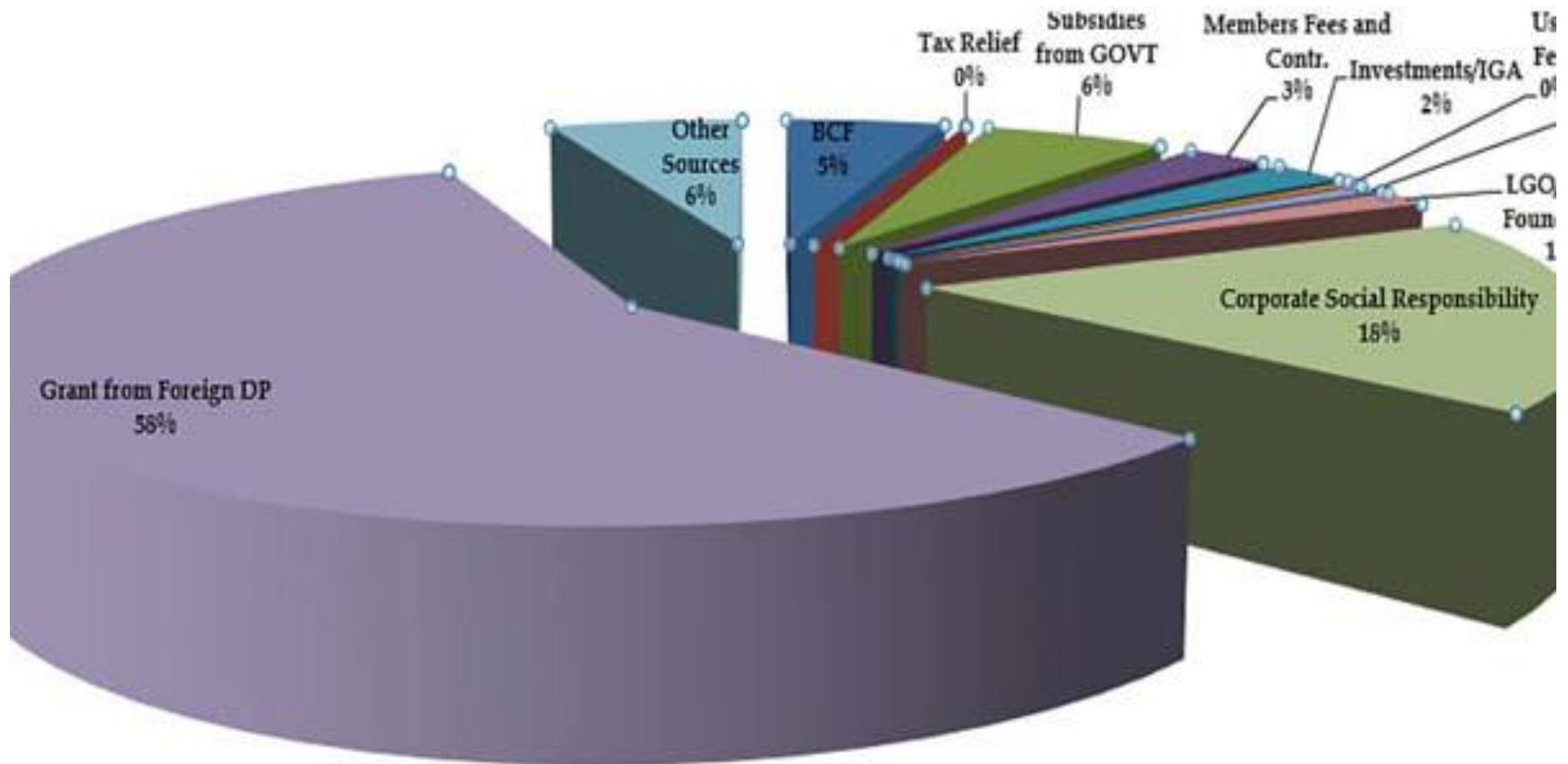
Mafanikio-Huduma

- NGO zimesaidia kuziba pengo la huduma zinazotolewa na serikali –mfano huduma mkoba za FP,HIV nk.-AMREF,Marie stopes,PSI ,Engender nk
- Ujenzi wa vituo vya kutolea huduma za Afya
- Uimarishaji wa mifumo ya utoaji wa taarifa na ubunifu katika kupata taarifa sahihi kwa wakati.
- Nk.

Changamoto

- Utegemezi mkubwa wa NGO kwa wafadhili wa nje
- Mlingano hafifu wa Vipaumbele vya wafadhili ukilinganisha na vipaumbele vya serikali.
- Kiwango kidogo cha watu ,taasis na mashirika wanaochangia kupitia NGO kwa ajili ya huduma za Afya.mfano mzuri wa kuigwa ni Uchangiaji wa ABCT-huduma za

Vyanzo vya fedha za NGO – Ripoti ya msajili 2015

Uwazi kwenye fedha

- Idadi kubwa ya NGOs hazitii sheria ya nchi hasa .Taarifa ya msajili 2015 –kati ya NGO 6,892 zilizokuwepo mwaka 2015 ni NGO 267 (4%) na kukidhi vigezo (rejea sheria ya NGO 2002,kifungu cha 29 2 na b).
- Kiwango kikubwa cha fedha za NGO 78% ni kwa ajili ya utawala na uendeshaji ni 22% tu zinaenda kutekeleza mradi 78% (taarifa msajili 2015) .

Changamoto za uratibu –matokeo ya utafiti wa ushiriki wa wadau katika CCHP

- Wilaya nyingi hazina mpango mkakati wa afya ulioshirikisha wadau .Vipaumbele vya Wilaya havijulikani kwa wadau.
- Hakuna MOU au service agreements kati ya wilaya/mikoa na wadau-ni kwa 5% tu ,
- Mratibu wa NGOs/CSO –hatoi taarifa za kila robo kwenda CMT,Vikao vya kudumu kuhusu usajili na utendaji kazi wa NGO/CSO.
- Vikao vya uratibu havikai kupokea na kupitia taarifa za robo za NGO/CSOs –fedha,utashi

Changamoto za uratibu –matokeo ya utafiti wa ushiriki wa wadau katika CCHP

- <50% waliwasilisha mipango ili ijumuishwe kwenye CCHP
- <10% ya mipango iliyowasilishwa haikuweza kujumuishwa kutokana na sababu mbalimbali (format ya uwasilishaji sio nzuri, planrep tool haina codes zao ,imechelewa).
- Mrejesho hafifu wa shughuli zilizoingia kwenye mpango.
- Uwezo mdogo wa kujadiliana (negotition skills)

Changamoto za uratibu –matokeo ya utafiti wa ushiriki wa wadau katika CCHP

- Hakuna jukwaa la pamoja la wadau linalowawakilisha katika wilaya (Partner /NG group) kila mdau anajiwakilisha mwenyewe.
- Kuongezeka kwa mzigo wa kuwahudumia (mfano mwaka 2006 kulikuw ana mission zaidi ya 680 za kupitia miradi ya wafadhili)
- Hakuna utaratibu maalamu wa majadiliano na makubaliano (dialogue forums) na makubaliano ya pamoja yenye vigezo vya ufuatiliaji.

Changamoto

- Sababu kubwa za wadau kutokuwasilisha mipango yao ili ijumuishwe kwenye CCHP ni pamoja na ;
- Matakwa ya mfadhili –kutokutaka kiwango cha fedha zifahamike.
- Kutokufahamu miongozo ya uandaaji wa mipango.
- Kutoambiwa taratibu na wilaya ,mikoa
- Hofu ya uwezo wa wataalamu wanaoandaa

Best practice ya Kongwa

- Kiashiria cha FP kilikuw achini 26% FP coverage pamoja na kuwa na wadau wengi
- Chanzo –baadhi ya wadau wanaenda kwenye vituo kwa ajili ya outreach bila kuhusisha ofisi ya DMO, wanachagua wenyewe vituo vya kwenda kwa ajili ya outreach ,bajeti zao zilikuawa hazifahamiki,hakuna ufuatiliaji na upangaji wa pamoja,takwimu zinachukuliwa bila kuingizwa kwenye DHIS,mpango kazi wao haufahamiki na wilaya.
- Waliitisha kikao cha pamoja na kukubaliana yafuatayo – wadau walieleza nao changamoto wanazozipata kutoka wilayani ikiwa ni pamoja na –usshirikiano mdogo wakiandika barua hawajibiwi kwa wakati,vipaumbele vya wilaya havifahamiki kwa wadau ,hakuna vikao vya mara kwa mara na wadau

utekelezaji

- Waliweka malengo ya pamoja –kila mwezi watu 80 wapatiwe huduma za FP za muda mrefu
- Ratiba ya utekelezaji ,na ufuatiliaji wa pamoja.
- Matokeo –coverage ya FP imeanza kuongezeka kutoka 26% Jan –Machi 2018, mpaka 76% April June 2018

Mapendekezo

- Kuanzisha mfumo/majukwaa ya majadiliano ya wadau katika wilaya/mikoa – dialogue forums.
- Kuandaa viapumbele vya mashirikiano na uwekezaji katika afya –mpango mkakati wa afya wa wilaya
- Kuunda uongozi wa wadau wa wilaya (lead partner na partner groups –Troika approach na decentralize SWAp

Mapendekezo

- Kufanya mapitio ya sera na sheria ya NGO kuendana na mazingira ya sasa.
- Kupitia mfumo wa planrep/kuanzisha utaratibu wa kutoa taarifa na kuzijumuisha taarifa za wadau wote kila robo.
- Kuweka mkazo katika kutumia fursa ya cooperate social responsibility ili NGO/CSOs zipate fedha nyingi za ndani kuendesha shughuli zao.

Refferences
